

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheids Plan (IVP)

Project: Projectteam IMWS, projectnummer S.004756

Datum	18 juni 2020
Status	Publicatieversie

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door	Projectteam IMWS, projectnummer S.004756
Versie	5.0
Status	Publicatieversie

Acceptatie

Uitgegeven door:	Paraaf:	Datum:
Opsteller:	J.B. Krapels	18-6-2020
V&G-coördinator:	Tom van der Veeke	18-6-2020
Vrijgave	Herman van Dijk	18-6-2020
Technisch manager:		
Vaststelling	Peter Bouwman	18-6-2020
Project Manager:		

Versiebeheer

<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Reden van uitgifte/wijzigingen</i>
5.0	18-6-2020	Deze publicatieversie is tot stand gekomen door input en na meerdere reviews van de Technisch Manager, V&G-coördinator en IPM-Team

Inhoud

Inleiding	7	
1	Uitgangspunten en randvoorwaarden	8
1.1	Beleidsverklaring DG	8
1.2	Ambitie en doelen	9
1.3	Gedragregels voor projectmedewerkers	9
1.4	Relevante veiligheidsdomeinen	9
2	Het project	100
2.1	Reikwijdte en grenzen project	10
2.1.1	Omschrijving van het project	10
2.1.2	Locatie van de werkzaamheden	11
2.2	Betrokken partijen	12
2.2.1	Opdrachtgever	12
2.2.2	Projectmanager OG	12
2.2.3	Opdrachtnemer(s)	12
2.3	V&G coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase	12
2.3.1	V&G-coördinator contractfase, namens de opdrachtgever	12
2.3.2	V&G-coördinator contractfase, namens de Opdrachtnemer	12
2.3.3	V&G-coördinator uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer	13
2.3.4	Taken en verantwoordelijkheden V&G- coördinator	13
2.3.5	Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden	13
2.3.6	IJscoördinatoren	14
2.4	Planning van de werkzaamheden	14
3	Maatregelen	15
3.1	Algemeen	15
3.2	Veiligheidsrisicomanagement	15
3.3	Toelichting op de RI&E	16
3.4	Van toepassing zijnde veiligheidsdomeinen	17
4	Afspraken	19
4.1	Organisatie	19
4.2	Overleggen met de Opdrachtgever	19
4.3	Informereren en melden	20
5	Wijze van toezicht	21
6	Opleiding en instructie	22
Bijlage A	Definities	23
Bijlage B	Contractfase RI&E IJsbestrijding Vaarwegen	

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste voor het V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de project specifieke veiligheidsdomeinen. Als Opdrachtgever (OG) heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid om tijdens de contractfase dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Beschikbaar te stellen (digitaal) aan eenieder die namens of in opdracht van de opdrachtnemer (ON) werkzaamheden uitvoert;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier.

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP, het aanvullen en het actualiseren ervan, in ieder geval jaarlijks en wanneer de contractwerkzaamheden daartoe aanleiding geven. In deze gevallen zal de V&G-coördinator namens de opdrachtnemer, in overleg met de V&G-coördinator namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen en gedragsregels voor projectmedewerkers m.b.t. veiligheid;
- Hoofdstuk 2: een algemene beschrijving van de projectwerkzaamheden, reikwijdte van het project, de betrokken partijen en de verantwoordelijkheden van de V&G-coördinatoren en planning van de werkzaamheden;
- Hoofdstuk 3: toelichting op maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, de van toepassing zijnde veiligheidsdomeinen en top-risico's daarbinnen;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen zoals bedoeld in hoofdstuk 3, o.a. m.b.t. organisatie, overleg en informeren en melden;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop door OG toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Hoofdstuk 6: afspraken over voorlichting en instructie dat aan de werknemers voor de werkzaamheden ijsbreken/ konvooivaart wordt gegeven;
- Bijlage A: Een overzicht van relevante definities;
- Bijlage B (los bijgevoegd): inventarisatie en evaluatie van de risico's m.b.t. de werkzaamheden waartoe het contract strekt, te weten ijsbestrijding vaarwegen. Overige relevante definities en begrippen zijn in het contract opgenomen.

Dit IVP is een coördinatiedocument dat periodiek zal worden aangepast en indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Indien volledig ingevuld en correct gebruikt voldoet dit IVP aan de wettelijk vereisten voor een V&G-plan. Doel van het IVP en RI&E is invulling te geven aan de identificatie van project-specifieke risico's, het benoemen en implementeren van de risico-mitigerende beheersmaatregelen en borgen van afspraken over coördinatie t.a.v. V&G, waaronder afspraken over evaluatie en bijsturing.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven ernaar om in 2018 het proactieve veiligheidsniveau te hebben bereikt op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar 0 doden en 0 ernstig gewonden.

Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

*Michèle Blom
Directeur-generaal Rijkswaterstaat*

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door de opdrachtgever en het projectteam voor projectwerkzaamheden rondom incidentmanagement water & scheepvaart vertaald naar de volgende project specifieke doelen:

“Het doelmatig, effectief, professioneel en veilig uit laten voeren van de werkzaamheden ten behoeve van Incidentmanagement in heel Nederland”.

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie;
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk;
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving;
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt;
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze;
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn hoofdzakelijk de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☐ Elektrische veiligheid
☒ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☒ Nautische veiligheid	☐ Constructieve veiligheid
☒ Waterveiligheid	☐ Sociale veiligheid
☒ Externe veiligheid	☐ Brandveiligheid
☐ Machineveiligheid	☐ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP.

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen zijn opgenomen in Bijlage A.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project

Incidentmanagement Water en Scheepvaart (IMWS) is in de huidige Rijkswaterstaatorganisatie een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RWS-regio's en de het landelijk organisatieonderdeel Verkeer- en Watermanagement (VWM). IMWS is onder te verdelen in zogeheten incidentdomeinen. Dit zijn:

- De Calamiteitenbestrijding van waterverontreinigingen;
- De IJsbestrijding vaarwegen;
- Bergingen;
- Watermanagement.

IJsbestrijding vaarwegen

Rijkswaterstaat bestrijdt ijs vanuit de doelstellingen:

- Het verzekeren van de afvoer van ijs na het invallen van de dooi;
- De bescherming van waterstaatswerken zoals brugpijlers, kaden en dijken tegen beschadiging;
- Het vanuit het economisch en maatschappelijk belang gaande houden van de scheepvaart op de hoofdvaarwegen;
- Het voorkomen van overstromingen als gevolg van het ontstaan van ijssdammen.

De contracten voor ijsbestrijding (zie paragraaf 2.4) richten zich op het bevaarbaar houden van de vaarroutes en het uitvoeren van konvoovaart binnen de Kavel van het contract, een en ander op aanwijzing van de Opdrachtgever. De contracten IJsbestrijding vaarwegen omvat het in opdracht van Rijkswaterstaat breken van ijs waarbij (kwaliteits-)eisen gesteld worden aan:

- de in te zetten schepen;
- de organisatie van de ON en de uitvoeringswijze van het ijs breken, zodanig dat de ON in staat is de doelstellingen te garanderen middels prestatie- of regiecontract;
- de verantwoordelijkheid van de ON voor de professionele en veilige uitvoering van werkzaamheden en beschikbaarheid en inzet van voldoende schepen en gekwalificeerd personeel.

De Overeenkomst heeft betrekking op een dienst, aangeduid met het algemene begrip 'IJsbestrijding vaarwegen'. De voornaamste werkzaamheden van de Opdrachtnemer zijn Ijsbreken en Konvoovaart tijdens een IJsperiode door middel van het beschikbaar stellen en aansturen van Ijsbakers.

De IJSCOördinator van de OG bepaalt welke fase wordt ingesteld en roept de werkzaamheden af (Mobilisatiefase, Stand-by-fase, Ijsbreken en Konvoovaart).

Het ijsvrij houden van de sluizen en kunstwerken in het areaal waartoe de kavel van het contract strekt door middel van ijsbreken valt binnen de scope van het contract, het ijsvrij houden van objecten door middel van ijssteken valt buiten de scope van het contract.

2.1.2 Locatie van de werkzaamheden

De locatie van de werkzaamheden betreft een gedeelte van de waterwegen of objecten op waterwegen genoemd binnen de scope van het contract.

In de basis geldt dat Nederland is opgedeeld in 7 kavels waarvoor ijsbestrijdingscontracten worden aanbesteed. In het kader van efficiënt inzetten van schepen worden corridors (trajecten) hierin niet opgeknipt. Daarom zijn kavel B4 en B5 opgedeeld in twee verschillende trajecten:

Ijsbreker kavel

- Geen inzet
- B1: Traject Volkerak - Belgische Grens
- B2: Traject Rotterdam – Duitse grens
- B3: Amsterdam Rijnkanaal
- B4.1: Traject Amsterdam - Lemmer
- B4.2: Traject Amsterdam - Harderwijk
- B5.1: Veerbootroutes Waddenzee
- B5.2: Hoofdvaarweg Lemmer - Delfzijl
- B6: Twentekanal en Traject Zwolle - Meppel
- B7: Kanalen Brabant Limburg & Maas

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1 Opdrachtgever

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
Naam	Maarten Reinking
Bezoekadres	Griffioenlaan 2
Postcode en Plaats	3526 LA Utrecht
Telefoonnummer	06 53 94 64 70
Email	maarten.reinking@rws.nl

2.2.2 Projectmanager OG

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Rijkswaterstaat Programma's, Projecten en Onderhoud
Naam	Peter Bouwman
Bezoekadres	Griffioenlaan 2
Postcode en Plaats	3526 LA Utrecht
Telefoonnummer	06 15 02 51 74
E-Mail	peter.bouwman@rws.nl

2.2.3 Opdrachtnemer(s)

Organisatie	<i>Naam</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>
Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.3 V&G-coördinatoren tijdens de contract- en uitvoeringsfase

2.3.1 V&G-coördinator contractfase, namens de opdrachtgever

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Rijkswaterstaat Programma's, Projecten en Onderhoud
Naam	Tom van der Veeke
Bezoekadres	Griffioenlaan 2
Postcode en Plaats	3526 LA Utrecht
Telefoonnummer	06-27564013
Emailadres	tom.vander.veeke@rws.nl

2.3.2 V&G-coördinator contractfase, namens de Opdrachtnemer

Organisatie	<i>Naam</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>

Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.3.3 *V&G-coördinator uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer*

Organisatie	<i>Naam</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>
Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.3.4 *Taken en verantwoordelijkheden V&G-coördinator*

V&G-coördinatoren hebben wettelijk vastgestelde taken. Via het contract zijn de taken van de V&G-coördinatie met betrekking tot de projectwerkzaamheden aan de ON gedelegeerd. Het door de OG opgestelde V&G-plan, bestaande uit dit Integraal Veiligheids Plan (IVP) en de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E), wordt bij gunning besproken met de ON waarbij deze formeel wordt overgedragen aan de ON. Tijdens dit overleg worden de integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen besproken. De ON wordt geacht de veiligheidsdocumenten IVP en RI&E aan te passen en aan te vullen en binnen 4 weken na opdrachtverstrekking in de vorm van een V&G-plan ter acceptatie aan te leveren aan de OG.

Gedurende de uitvoeringsfase is de ON verantwoordelijk voor het jaarlijks actualiseren en aanbieden van het V&G-plan aan de OG, veiligheidsrisico's te beheersen volgens het contract, dan wel op te lossen gedurende de uitvoeringsfase.

De ON dient de OG binnen twee weken na eindigen van ieder ijsseizoen per e-mail te informeren over het optreden van een veiligheidsincident, onveilige situatie en/of bijna-ongeval.

De Opdrachtnemer dient ernstige ongevallen terstond te melden bij de Opdrachtgever (zowel telefonisch als per e-mail).

2.3.5 *Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden*

ON en OG komen voorafgaand aan elk IJseizoen samen voor een kick-off om het IJseizoen voor te bespreken en kennis te maken met wederzijdse aansprekpunten. Veiligheid (V&G-dossier) is hierbij een vast agendapunt. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de bijzondere weersomstandigheden en de daarbij spelende risico's m.b.t. ijsbreken en konvooivaart. Instructie/opleiding van de medewerkers die door de ON worden ingezet, maakt eveneens onderdeel van uit van deze kick-off.

Indien gedurende het IJseizoen de ON werkzaamheden ten behoeve van deze Overeenkomst heeft uitgevoerd, zal er aan het einde van het IJseizoen door de ON en OG een projectoverleg/evaluatiebijeenkomst worden georganiseerd. Veiligheid en incidenten zijn hierbij een vast agendapunt.

2.3.6 IJscoördinatoren

De IJscoördinatoren zijn door de OG aangestelde functionarissen die bevoegd zijn tot het afroepen van werkzaamheden. Zij zijn tijdens de uitvoeringsfase van het contract het centrale aanspreekpunt voor de ON en vervullen een belangrijke rol t.a.v. interne afstemming en informatievoorziening- en vergaring t.b.v. de projectwerkzaamheden. Het is van belang dat er een samenwerkingsrelatie ontstaat tussen de aangewezen coördinator van de ON zoals bedoeld in artikel 10.06 van het contract en de ijscoördinatoren van de OG, met o.a. tot doel de identificatie van risico's en de afstemming en implementatie van beheersmaatregelen.

- Aan het begin van ieder ijsseizoen wordt vanuit het Landelijke Coördinatie Ijsbestrijding (LOCIJ) de actuele lijst met contactgegevens t.b.v. de verschillende kavels, beschikbaar gesteld;
- Voor aanvang van het officiële ijs seizoen dienen door de ON de namen en e-mailadres(sen) van de IJscoördinator(en) opgevraagd te worden. Per ijsseizoen kunnen wijzigingen voorkomen, vandaar dat jaarlijks deze lijst opnieuw dient te worden opgevraagd;
- Opvragen dient te gebeuren bij LOCIJ;
- LOCIJ is een onderdeel van de taken binnen Bureau Incidentmanagement Water en Scheepvaart IMWS;
- LOCIJ is bereikbaar via het volgende e-mail adres:
ijsbestrijding.vaarwegen.VWM@RWS.nl

2.4 Planning van de werkzaamheden

De werkzaamheden vangen aan bij startdatum van de contracten en gelden voor de ijsseizoenen 2020-2025:

Kavel	Startdatum	Einddatum
B1 – Traject Volkerak – Belgische grens	1-11-2020	31-10-2022
B2 – Traject Rotterdam – Duitse grens	1-11-2020	31-10-2022
B3 – Amsterdam Rijnkanaal	1-11-2020	31-10-2022
B4.1 – Traject Amsterdam - Lemmer	1-11-2020	31-10-2025
B4.2 – Traject Amsterdam - Harderwijk	1-11-2020	31-10-2025
B5.1 – Veerbootroutes Waddenzee	1-11-2020	31-10-2022
B5.2 – Hoofdvaarweg Lemmer - Delfzijl	1-11-2020	31-10-2025
B6 – Twentekanal en Traject Zwolle - Meppel	1-11-2020	31-10-2022
B7 – Kanalen Brabant Limburg & Maas	1-11-2020	31-10-2022

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de beheersmaatregelen behandeld waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage B) worden gemitigeerd (gereduceerd). Hoewel het hele IVP een dynamisch document is en geactualiseerd wordt zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven, geldt dit zeker voor dit hoofdstuk. De verantwoordelijkheid hiervoor berust na gunning bij de uitvoerende partij, de ON.

3.1 Algemeen

Deze paragraaf bevat algemene beheersmaatregelen voor alle activiteiten die voortvloeien uit de scope van het contract, die niet voortkomen uit een specifiek veiligheidsdomein maar dienen te worden ingezet door OG en ON om de veiligheid te borgen:

- Veiligheid is een vast aspect en borging zal plaats vinden op een wijze zoals opgenomen in het V&G-plan;
- In dit V&G-plan is de instructie van medewerkers m.b.t. veiligheid een belangrijk onderdeel gezien de risico-vergroten (weers)omstandigheden waarbinnen de werkzaamheden plaatsvinden;
- Tijdens de uitvoering zal OG, afhankelijk van aard en omvang van het contract en de risico's, toetsen op veiligheid (laten) uitvoeren;
- Veiligheid wordt altijd als agendapunt bij interne overleggen en overleggen met de OG opgenomen.

Veiligheid wordt onder andere geborgd in de volgend door ON op stellen of actueel te houden product:

- V&G-plan, bestaande uit:
 - Integraal veiligheidsplan;
 - Risico Inventarisatie & Evaluatie.

3.2 Veiligheidsrisicomanagement

De kern van veiligheidsmanagement is het veiligheidsrisicomanagement. Dit vindt plaats door middel van een systematische inventarisatie, beoordeling en beheersing van veiligheidsrisico's. Contract-specifieke risico's zijn in de contractfase door de OG geïnventariseerd, geanalyseerd en beoordeeld. Dit is een eerste stap in de beheersing van risico's. Gedurende de gehele contractduur dient de coördinatie op de veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen te worden uitgevoerd. In dit proces hebben zowel de OG en de ON een rol, waarmee invulling wordt gegeven aan het veiligheidsrisicomanagement:

- Rol opdrachtgever:
 - inventariseren van veiligheidsrisico's d.m.v. de risico-inventarisatie en evaluatie;
 - toetsen van veiligheidsrisico's in het door de ON aangeboden V&G-plan en de daarop getroffen beheersmaatregelen;
 - veiligheid als onderdeel van de jaarlijkse kick-off;
 - uitvoeren van waarnemingstoetsen op gebied van veiligheid tijdens de uitvoeringsfase;
 - periodiek bespreken van veiligheid met de ON.
- Rol opdrachtnemer:
 - aanvullen van de risico-inventarisatie en evaluatie;
 - vaststellen van risico reducerende maatregelen;

- afwegen van de voorgestelde beheersmaatregelen tegen de eisen die behoren tot de scope van de werkzaamheden¹;
- opstellen van het V&G-plan;
- inrichten hulpverleningsorganisatie op basis van de risico's;
- veiligheid als onderdeel maken van de jaarlijkse kick-off;
- instrueren/opleiden van het in te zetten personeel m.b.t. algemene en project-specifieke veiligheid;
- instrueren van eventuele opstappers van OG en derden m.b.t. algemene en project-specifieke veiligheid;
- monitoren tijdens de realisatie en werkelijke uitvoering van de gekozen maatregelen die een relatie hebben met veiligheid;
- actueel houden van het IVP en de RI&E;
- periodiek bespreken van veiligheid met de OG;
- voldoen aan de informatie-en meldplichten m.b.t. veiligheid;
- na afronding werkzaamheden worden restrisico's geïnventariseerd en in een RI&E (V&G dossiers) ten behoeve van veilig beheer en onderhoud overgedragen.

3.3 Toelichting op de RI&E

Risico-identificatie voor de werkzaamheden waartoe het contract strekt, heeft bij de OG plaats gevonden door middel van een risico-sessie, vertaling naar- en toets op- de uitwerking van de RI&E. Tijdens de sessie zijn risico's geïdentificeerd en daar waar in de contractfase reeds mogelijk voorzien van voorgestelde beheersmaatregelen. Deels zijn dit beheersmaatregelen die bij de OG liggen, waarvoor deze verantwoordelijk is de maatregelen te nemen. Grotendeels zijn dit beheersmaatregelen waarvoor de ON verantwoordelijk is deze te nemen.

De RI&E contractfase dient als basis voor de door de ON op te stellen RI&E, die onderdeel dient uit te maken van het V&G-plan van de ON waarin aantoonbaar moet zijn dat er een relatie is met de door OG geïnventariseerde risico's waarvoor ON passende beheersmaatregelen dient te beschrijven en te nemen.

De RI&E is een levend document, wat door de ON actueel gehouden moet worden. Zie hiervoor de taken en verantwoordelijkheden zoals genoemd in 2.3.4 en 2.3.5.

Toetsing op effectieve beheersing van integrale veiligheidsrisico's zal plaats vinden in de uitvoeringsfase, bijvoorbeeld door tijdens waarnemingen te verifiëren of de ON de door hem beschreven beheersmaatregelen heeft geïmplementeerd.

In het gehanteerde format van de RI&E zijn onzekerheden/ gevaren gekoppeld aan een van de veiligheidsdomeinen (nader toegelicht in par. 3.4). Sommige gevaren zijn te koppelen aan meerdere veiligheidsdomeinen (bijv. een aanvaring kan gevolgen hebben voor het veiligheidsdomein nautische veiligheid maar eveneens voor het domein arbeidsveiligheid). In het gehanteerde format kan slechts één domein worden ingevuld. Dit laat onverlet dat dus meerdere veiligheidsdomeinen van toepassing kunnen zijn.

¹ dit is van toepassing voor zover deze maatregelen tot op heden nog niet getroffen zijn en voor zover deze vallen binnen de scope van het project

3.4 Van toepassing zijnde veiligheidsdomeinen

In paragraaf 1.4 zijn voor het contract IJsbestrijding vaarwegen de relevante veiligheidsdomeinen benoemd. Per veiligheidsdomein zijn de volgende aandachtspunten (top risico's) van belang voor de uitvoering van de werkzaamheden. Voor deze risico's dienen in het V&G-plan beheersmaatregelen te worden benoemd. Deze risico's komen terug in de RI&E:

Arbeidsveiligheid

Arbeidsveiligheid heeft betrekking op: Het beperken van risico's voor veiligheid, gezondheid en milieu van mensen als gevolg van werkzaamheden.

Top risico's i.r.t arbeidsveiligheid zijn:

- Werken op en binnen een functionerend nautisch netwerk;
- Werken op en nabij water;
- Werken onder winterse omstandigheden.

Specifiek:

- Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden IJsbestrijding vaarwegen is het niet toegestaan om over te stappen van schip naar schip;
- De (weers)omstandigheden bemoeilijken hulpverlening aan boord en de bereikbaarheid van het vaartuig.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid: het beperken van risico's voor personen of objecten vanwege transport over de vaarweg.

Top risico's i.r.t. Verkeersveiligheid zijn:

- Werken op en binnen een functionerend nautisch netwerk;
- Werken nabij langzame verkeersroute (varend);
- Werken op/ nabij calamiteitenroute.

Nautische veiligheid

Dit aspect heeft betrekking op het borgen van een veilig gebruik door de professionele en recreatieve vaarweggebruikers.

De werkzaamheden vinden plaats op het bestaande vaarwegennet. De beschikbaarheid van dit netwerk is essentieel voor bereikbaarheid en transport.

Top risico's i.r.t. nautische veiligheid zijn:

- Aanvaring objecten tijdens de werkzaamheden;
- Aanvaring schepen onderling tijdens de werkzaamheden;
- Hinder reguliere beroepsvaart door onbeheerste ijsgang;
- Stremming vaarwegen door inzet van onvoldoende/ onjuist materieel.

Waterveiligheid

Voorkoming en beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste.

Voor dit contract vinden er voor genoemd veiligheidsdomein waterveiligheid geen werkzaamheden plaats aan de primaire waterkering of andere watermanagementobjecten. Wel kan de bediening hiervan als gevolg van ijssontwikkeling negatief worden beïnvloed.

Top risico's i.r.t. waterveiligheid zijn:

- *Extreme ijsgang nabij primaire waterkering;*
- *Beperking afvoercapaciteit door vormig van ijsdammen bij waterstaatswerken.*

Externe veiligheid

Het beperken van risico's van personen voor overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval:

- *Bij het transport van een gevaarlijke stof via weg, water, spoor en/of leiding;*
- *Binnen een naburige inrichting (fabriek, opslag e.d.) waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.*

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het transport van gevaarlijke stoffen over de vaarweg.

Op basis van beschikbare informatie is er bij normaal gebruik, zoals beschreven in de rapportage toetsing realisatiecijfers a/d Risicoplafonds Basisnet uit 2017², niet direct sprake van een risico, echter voor de projectwerkzaamheden is er mogelijk sprake van een toename van risico's als gevolg van afwijkende transportactiviteiten/intensiteiten op bepaalde routes. Dit als gevolg van:

- Konvooi varen;
- Toename van vaartuigen in overnachtingshavens of uitwijkhavens t.g.v. stremming door ijsvorming of verontreinigingen van het oppervlaktewater.

² Rapport toetsing realisatiecijfers vervoer gevaarlijke stoffen over het water aan de risicoplafonds Basisnet. Jaar: 2017

4 Afspraken

De volgende afspraken tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer -welke ook onderdeel uitmaken van de contractvoorwaarden- zijn van belang voor het borgen van veiligheid voor de uitvoering van werkzaamheden binnen het contract IJsbestrijding vaarwegen:

4.1 Organisatie

- De ON informeert de IJscoördinator inzake de toestand van de vaarweg en de weersverwachting. Wanneer er sprake is van het in geding komen van de veiligheid onder invloed van de weeromstandigheden en ijstoestand kan in overleg besloten worden de werkzaamheden te onderbreken;
- De ON stelt een Coördinator aan, die fungeert als de algemene contactpersoon namens de Opdrachtnemer. De Coördinator onderhoudt regelmatige contacten met de OG over de voortgang van de werkzaamheden. De Coördinator is degene die vanuit de ON verantwoordelijk is voor de correcte en veilige uitvoering van de werkzaamheden. De Coördinator is gemachtigd om namens de ON opdrachten aan te nemen en is inhoudelijk op de hoogte van het proces IJsbestrijding vaarwegen en de werkzaamheden;
- De ON borgt dat binnen zijn organisatie voldoende kennis aanwezig is en blijft met betrekking tot IJsbestrijding vaarwegen en de daarmee gepaard gaande risico's.

4.2 Overleggen met de Opdrachtgever

- Het door de OG opgestelde V&G-plan wordt bij gunning besproken met de ON. De ON vult het V&G-plan aan en houdt deze actueel gedurende de termijn van de overeenkomst ten behoeve van de veiligheid van de werkzaamheden waartoe de Overeenkomst strekt;
- ON en OG komen voorafgaand aan elk IJsseizoen samen voor een kick-off om het IJsseizoen voor te bespreken en kennis te maken met wederzijdse aanspreekpunten. Vast agendapunt van dit overleg is veiligheid (V&G dossier). Onderdeel van deze kick-off is ook het borgen van instructie van door ON in te zetten personeel m.b.t. de risicoaspecten en beheersmaatregelen t.b.v. de uit te voeren projectwerkzaamheden;
- Indien gedurende het IJsseizoen de ON werkzaamheden ten behoeve van deze Overeenkomst heeft uitgevoerd, zal er aan het einde van de IJssperiode door de ON en OG een projectoverleg/evaluatiebijeenkomst worden georganiseerd. Vast agendapunt van dit overleg zijn veiligheid en incidenten;
- Bij elke bespreking in het kader van deze Overeenkomst zorgen de ON en OG ervoor dat Veiligheid en Gezondheid wordt geagendeerd. Hierbij komen ten minste de volgende onderwerpen aan de orde:

- vastgestelde risico's;
- beheersmaatregelen;
- overblijvende integrale veiligheidsrisico's;
- veiligheidsincidenten en bijna-ongevallen;
- overige relevante informatie;
- invulling aan de veiligheidsdomeinen welke nader zijn toegelicht in het Integraal Veiligheidsplan zoals opgenomen in Bijlage 4;
- vereiste aanpassingen naar/ actualisatie van het V&G-plan.

4.3 Informeren en melden

- De ON dient de OG binnen twee weken na eindigen van ieder ijsperiode per e-mail te informeren over het optreden van een veiligheidsincident, onveilige situatie en/of bijna-ongeval;
- De ON dient ernstige ongevallen terstond te melden bij de OG (zowel telefonisch als per e-mail). Het direct melden is van belang zodat de OG kan besluiten of zij een incidenten onderzoek wil starten. Onderzoek is afhankelijk van de ernst van de situatie en mogelijke gevolgschade.
 - De door ON terstond gemelde incidenten dienen door OG in MIR te worden geregistreerd. Het is aan het contractteam of IJSCOördinator om meldingen van incidenten die ON doet in de MIR-applicatie op intranet van RWS te plaatsen;
 - Meldingen moeten rechtstreeks aan de OG worden gedaan. Meldingen die door ON bijv. uitsluitend bij 08008002 worden gedaan en niet bij de OG hebben de kans niet in de MIR (Manufacturer Incident Report) te worden geregistreerd. Hierdoor worden deze meldingen niet cyclisch opgevolgd omdat beide meldpunten (0800 en MIR) niet aan elkaar gekoppeld zijn.
- De ON dient per veiligheidsincident, onveilige situatie en/of bijna-ongeval één van de basisrisicofactoren toe te kennen:
 - materiaal en middelen;
 - onderhoud;
 - procedures;
 - omgevingsfactoren;
 - orde en netheid;
 - communicatie;
 - organisatie;
 - training/ opleiding;
 - beschermingsmiddelen.

5 Wijze van toezicht

De OG is eindverantwoordelijk voor een veilig areaal en handhaving van de veiligheidshuisregels van het areaal. Tijdens de contractfase geeft de OG invulling aan zijn deel van de V&G-coördinatie onder andere door het opstellen van het IVP en de eerste opzet en invulling van de RI&E.

Na gunning draagt de OG de veiligheidsgegevens in de vorm van de het IVP en de RI&E formeel over aan de ON. Dan start de vertaling van de contractfase naar de uitvoeringsfase onder de verantwoordelijkheid van de ON. Vanaf dit moment houdt de OG toezicht op de werkzaamheden.

OG zal tijdens de uitvoering van projectwerkzaamheden veiligheidswaarnemingen uitvoeren. Bij het doen van waarnemingen zal de OG beoordelen, als zijnde verificatie, of de ON de beheersmaatregelen toepast die hij in zijn V&G-plan heeft beschreven en of hij invulling geeft aan de contractuele eisen m.b.t. veiligheid. Tevens hebben de waarnemingen tot doel om de risico's in het risicodossier van de werkzaamheden scherper in beeld te krijgen. Indien noodzakelijk zal dit worden vertaald naar de RI&E.

De frequentie van waarneming door OG zal op basis van verwachte risico's worden vastgesteld. Verwachte risico zoals hier bedoeld hoeven niet per se in het kader van risicomanagement te zijn gekwantificeerd maar kunnen ook op basis van de deskundigheid van de waarnemer worden gedaan.

6 Opleiding en instructie

Het is de verantwoordelijkheid van de ON om als onderdeel van het V&G-plan de taak-specifieke werkinstructie te borgen en voorlichting te geven aan de eigen werknemers, onderaannemers, personeel van de OG en bezoekers van locaties/ objecten.

Minimale eisen gesteld aan een goede voorlichting:

- De voorlichting en instructie afstemmen op de kennis, kunde en taal van de werknemer;
- De voorlichting en instructie in woord en schrift ter beschikking te stellen in een voor de werknemer begrijpelijke taal;
- De voorlichting en instructie afstemmen op de resultaten en beheersmaatregelen zoals beschreven in de RI&E;
- Aantoonbaar te maken dat de voorlichting en instructie heeft plaats gevonden;
- De voorlichting en instructie aanpassen als gewijzigde omstandigheden hiertoe aanleiding geven;
- Werknemers jonger dan 18 jaar daarbij extra aandacht geven;
- Werknemers wijzen op een gebruiksaanwijzing van arbeids- of persoonlijke beschermingsmiddelen en toezien op het juiste gebruik ervan.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen worden

Definities veiligheidsdomeinen	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of het preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand

Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten
------------------------------	--

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens